

עין משפט
גר מצוה

סמ א ב מיי פ"א מהל' קדוש הקדש הלכה ה והלכה ז:

ג מיי פ"ה מהל' קדוש הקדש הלכה א ופ"ה מהל' סנהדרין הלכה י:1

מוסף רש"י

מועדי ה' צריכין קידוש ב"ד. שהיו מקדשין את הקדש על פי הראיה ומומן קן מתקדש מועד בומנן שלפי עיבור השנה ועיבור החודשים המועדים מתקבנין, אבל המועדים עממן לא היו מקדשין כי אם החודשים, כדמנן ב"ריה (כד). לגבי קידוש החודש, שאבז ב"ד אומר מקדוש וכל העם עונין אחריו מקדושין, שגמנר אשר מקראו אוחס, קרי ציה אהס, ותרי זמני מקדוש מקדוש, נפקא לן אפרכיז מקראי קדש שהיו מקדשין את הקדש על פי הראיה ויהו יחידים המועדות וקידושמן (רשב"ם א"ב פבא.). שבת בראשית אין צריכה קידוש ב"ד. כעין שמקדשין המועדות על ידי קידוש ראשי חודשים, און מקדשין אחד בשבת להיות שביעי שלו שבת, אלא לעולם יום שביעי שבת הוא בלא קידוש ב"ד, ונפקא ליה מדכתיב מועדי ה' יחידים, דמני למתכבד לן אפרכיז מקראו אוחס מקראי קדש. שבת בראשית קרי לגבת, משום דכל מועדות מניי כתיב ביה שבת שבתון, הלכך קרי ליה שבת בראשית, שמקודשת וצאה משבת יומי בראשית בני' דשבת ראשונה כתיב ביוכלו ויקדש אותו (שם).

מועדי ה' צריכין מומחה. ולא הידיוטות הכפרת נדרים, ולא יחיד מומחה הכפרת נדרים, אלא בגשמה מומחין, כדליפנין ב"ריה (כה); און לך מומחה בישראל יומי ממשא רביעי וקאמר ליה רחמנא עד דאיכא אהרן כהנן דכתיב ויחמר ה' אל משה ולא אהרן וגו' הקדש הוא לגס, ככס מומחין, ואון ב"ד שקול ומקויפנין עליהס עוד אחד (ב"ב שם.). אימתי אמרו. בצערה קא נקיט לה ממניחין, מת הבעל. כשהוא חרוס, נתרוקנה רשות לאב. כלסס שמריק יון מכלי אל בלי, כלומר ש"א כל הכשות מן הבעל וכל לרשות האב, בזמן שלא שמע הבעל. את נדרה קודש שיעות, דביום שמוע בעינן ויכא, או ששמע ושחק או ששמע והיפר, חלקן זו ביום ששמע, ואפילו שמע ושחק שלא הפר ולא קיים ולא הספיק להראות דעמו עד שמת זו ביום, דהואיל ואכתי איכא שהות ביום דלי הוא בעל קיים מני מיפר איכא למימר דמינה גרמיה לו, דדלמא לי הוא קיים אכתי הוא מיפר לה מיקמי דלעצבר יומא, ומת זו ביום קאי אשמע ושחק (דע"ל סח.). אבל שמע הבעל וקיים. אע"פ שמת זו ביום, או ששמע ושחק. כל אהו היס, ומת הבעל ביום של אחריו אין האב יכול להפר. הואיל ועבר יום שמשו (דע"ל סח.).

עח:

ר"ן

נערה המאורסה פרק עשירי נדרים

ומשמע מהכא דיחיד מומחה דשרי נדרים דוקא סמוך כמומחה של מועדי ה' דהיינו משה ואהרן דאין הפרש בין זה לזה אלא שמועדי ה' צריכין שלשה מומחין ונדרים סגי ביחיד. אבל הרמב"ם ז"ל כתב בפ"ו מהל' שצועות (הלכה ה) דכל שהוא רב מובהק ממיר יחיד ופ"ו אמרו דהא דפרכינן הכא והא דפרשת נדרים ראשי המטות כתיב לא פריך אמאי דלמר דפרשת נדרים אינה צריכה מומחה דראשי המטות לאו סמוכין משמע דככל דוכתי דבעי מומחין אלהים קרי ליה והכא כיון דלא כתיב בזה אלא ראשי המטות פשיטא דלאו מומחה סמוך קאמר אלא למאי דלמרי דלפילו ג' הדיוטות פריך

דהא ראשי המטות דלא משמע מומחין אפ"ה לאו הדיוטות נינהו ואמר רב חסדא ביחיד מומחה כלומר דגמירי וסביר. ולדידי קשיא לי אי הכי ג' הדיוטות מנלן ממשעווא דאלה נימא מומחין הוא דלא בעי כמועדי ה' אכל תלתא דגמירי וסבירי בעינן וכדכתיב ראשי המטות וכי תימא אי הכי מעוטא דאלה למה לי דהא מראשי המטות נמי משמע דלא בעיא מומחין וכדכתיבנא ליתא דלי מייעוטא דאלה דכתיב צמועדי ה' לא מניית מוקמת ליה למילתא אחריתי שפיר קאמר אבל כיון דמניית מוקמת ליה למעוטי שבת שאין כריך קידוש ב"ד תו לא מייתר לך מעוטא דאלה ומעוטא נמי שפיר מקיים לשבת בראשית ולפרשת נדרים דכתיב גבי מועדי ה' שאין אחד מהן שזה

למועדות לקידוש ב"ד ולמומחין ואכתי נבעי בנדרים תלתא דגמירי וסבירי ויחא לי דלי הכי סמיכותא דנדרים למועדי ה' למה לי אלא ודאי כיון דאסמכיהו רחמנא גלי לן דמעוטא דאלה אנדרים נמי קאי ולמאי אי דלא בעי' מומחין מראשי המטות נפקא אלא ודאי דמשום סמיכותא משמע דלמעוטא דנדרים נמי אתא והכי מדריש אלה דהיינו מועדות אפי' כשהן ג' צריכין מומחין דידהו דהיינו סמוכין אבל נדרים כל שהן ג' אינן צריכין מומחין דידהו דהיינו ראשי המטות דגמירי וסבירי אלא בחד מיניהו סגי כן נ"ל. ומייתו ראיה להך כפרא דלא בעיא סמוך מדאדוקיק ליה רב לרב חננאל יחידו והא רב לאו סמוך היה ואי מהא לא איריא דצירושלמי משמע שנטל רשות מן הגשאל דגרס"י התם [סופ"ן] מהו למנות הזקנים לדברים יחידים נשמעניה מן הדא רב (מתני')^א להחיר נדרים ולראות כתמים מן דדמנן בעו גבי בריה מומי בצורות אמר איני מוסיקן לך על כהן שנתן לך אבא א"ר יוסי בר בון כולא יבא ליה לדון יחידו ולראות כתמים ולהחיר נדרים ולראות מומין שבגלוי מן דדמנן בעו גבי בריה מומין שבסתר א"ל איני מוסיקן לך על מה שנתן לך אבא ע"כ אלמא רב רשותא שקל ומש"ה איכא למימר דהוה מזדקיק יחידו ומיהו לא תימא דלדרכה האי ירושלמי דאייתי אפרכא מוכח דסמוך צעינן דלי לא למה ליה לרב לננקט רשותא דלא קשי' דמש"ה נקטיה כי היכי דליהוי שרי נדרי בדוכתא דאיכא חשיבי מניה ואי לאו רשותא לא יאי לתלמידא למשרא נדרא באתרא דרביה. ומיהו עובדא אחרונה איכא צירושלמי דמשמע מיניהו דלא בעיא סמוך דגרס

התם אמר קמיה דרבי יוסי רב הונא שרי נדרין ר' זירא בעא קמיה דר' יוסי רב הונא ראשי המטות בתמיה א"ל ואין לית רב הונא מאן אינון ראשי המטות ורב הונא ראש לראשי המטות אלמא רב הונא אע"פ שלא היה סמוך הוה שרי נדרין ביחיד וכי תימא רשותא נקט מריש גלותא אי הכי מאי קמתמה ר' זעירא רב הונא ראשי המטות בתמיה ור' יוסי נמי למה ליה לאהדוריה רב הונא ראש לראשי המטות תיפוק ליה דנקיט רשותא אלמא משמע דנהי דלא נקטיה משום דרב מובהק הוה שרי ביחיד. ורבינו שמואל ז"ל כתב בפרק י"ג [ב"ב קכג] כלשון הזה הכא נמי ביחיד מומחה בקי בגמ' כלומר רב מובהק וכבר כתבתי מזה בפ"ק דמכילתין^ז ובפרק ד' נדרים^ח בס"ד. וקשה לי אי לא בעי מומחה אלא גמיר וסביר היכי הוה סבירא לר' זעירא דרב הונא לא מנאי שרא נדרא ביחיד ונ"ל דכיון דראשי המטות כתיב משמע דהפרת נדרים מנסרה ליותר מובהקין שצדור והוה ס"ל לר' זעירא דרב הונא צדריה לאו בר הכי הוה ולפיכך אני אומר דלמאן דס"ל דלא בעינן סמוך כל שהוא רב מובהק צדורו ממיר יחידו. והוצרכתי לכתוב זה מפני שראיתי מי שכתב דאפילו למאן דס"ל דלא בעי סמוך בזמן הזה ליכא מומחה דחוי להכי והביא ראייה מן הירושלמי דהוה מתמה מעיקרא אפי' ברב הונא ולא נ"ל כן אלא אי לא בעי סמוך כל היכא דגמיר וסביר והוי מראשי המטות לפוס דריה סגי: א"ר יוחנן **השופק על מנא למיקט**. כדי להקיט אשתו שמהא סבורה שדעתו לקיים נדריה והוא אינו מתכוין לכך אלא שיפר לה לאחר מיכן: **אימתי אמרו מה הבעל נתרוקנה רשות** **לאב**. פירשתיא למעלה (דף סח.). **מאי לאו בשופק על מנא למיקט**. דכיון דפסק ותני שמע ושחק ומת ציוס שלאחריו אין יכול להפר כל שתיקה במשמע אפילו ע"מ למיקט אלמא הך שתיקה נמי מקיימת: **לא בשופק ע"מ לקיים**. שיהא הגדר מקויים בכך כלומר שקיימו בלבו והיינו דפרכינן אי הכי היינו שמע וקיים. ולא דמי האי שותק ע"מ לקיים דלמר הכא לשותק ע"מ לקיים דלמרינן לקמן (דף עט.) כדנפרש עלה דההיא ודכותה אשכחן בהש"ס טובא תרי גוויי בחד ליגנא: **אלא בשופק ספס**. שלא גמר בלבו שיהא מקויים מעמה ולא שחק גס כן על מנת למיקט אלא שחק סתם:

מסורת הש"ם

רש"י

א ב"ב קכ: ע"ש קבא. יבמות כה: ע"ש בצורות לא. ע"ש, ט' לעיל סח. ע. עב., **ג** [ב"ב]: ממתיה רבי. רש"י, **ד** [דף ס: ד"ה ושמחן], **ה** [לעיל דף כג. ד"ה והתנן],

תוספות

מועדי י" צריב"י קידוש ב"ד. שלחתי לקדש ניסן לעשות זו פסח בע"ז לעשות זו שבת בראשית צריבה קידוש. שאין כריך לקדש יום ראש' לקדש בשביעי זו לשבת: מועדי י" צריב"ם מומח"י. נדרתי' (ויקרא טו) אלה מוקראי קדש אשר תקראו אותם, קרי ציה אהס, משה ואהרן דמומחי' ניסו: ואין נדר"י צריב"י מומחין, ולהכי סמך פי נדרי' למועדי' לדרוש קן, וע"כ תלתא הדיוטו' ניסו: כדפי' (ע"א ד"ה להפסי) מדלאתרי' ראשי הטו' ליחד מומחה: השותק ע"מ לפקט. שחטטער אשתו ונדעתו לגטול לה אחרין כן: אימתי [אמרין] מת הבעל ב"י. היינו בניימא דאייתוין ריש פיקקן (לעיל סח.): מאי לאו. הא דמנן שמע ושחק אינו למיקט, וקמתי דהוי שתיקה מעלה, ומשהתא הוא דסמיך ארבעמוך דאי בע"מ לקיים היינו שמע וקיים: שותק לקייב. כמו לקיים בנדלא ואין יכול להפרי:

פירוש הרא"ש

מועדי ה' צריב"ם קידוש ב"ד. שמקדשו ב"ד ר"ח ניסן לעשות פסח במשעה עשר זו: שבת בראשית. לפי שגם המועדים קרויין שבת להכי קרי ליה שבת בראשית: אין צריבה קידוש ב"ד. שיקדשו ב"ד יום ראשון לעשות שבת ביום השביעי וכתיב מועדי ה' יתירא למעוטי שבת מועדים ב"ד: מועדים צריבין מומחה. דכתיב מועדי ה' אשר תקראו אותם קרי ציה אהס ומשה ואהרן מומחין היו: השותק ע"מ למיקט. להקיט ולעבר אשתו אכל דעתו להפרי: מאי לאו. הא דקמני שמע ושחק

משמע בכל ענין אפי' שחק ע"מ למיקט: ובשני לא. דוקא בשותק ע"מ לקיים: אי הכי היינו שמע וקיים. למשמע בכל מיני קיומין בין שאמר קיים ליכי בין ששחק ע"מ לקיים: אלא בשותק בתום. ולא גמר בלבו אם לקיים אם להפרי: אבל אם גמר בלבו ושחק כדי למיקט לא היו קיים:

^{[דרוש להפרי: דעמו להפרי: מאי לאו. האויל ועבר יום שמשו (דע"ל סח.).}